

San Pedro en Gennep

ontwikkeling door verbondenheid

Jaaroverzicht 2017

Stichting GESP

De gemeente Gennepe kent een stedenband met San Pedro de Lóvago in Nicaragua. Sinds 1994 geeft Stichting GESP vorm aan deze stedenband, waarbij wereldburgerschap hier en daar uitgangspunt is en verbinden en samenwerken kernwoorden zijn.

Samen met partnerorganisaties in Nicaragua en in Nederland ondersteunt GESP projecten die bijdragen aan de verbetering van de sociale en economische omstandigheden in San Pedro de Lóvago. Momenteel vanuit drie pijlers: sociale inclusie, basisvoorzieningen en economische ontwikkeling (inkomen genererende projecten en werkgelegenheid). Resultaten en impact van de verschillende projecten kunnen elkaar overlappen.

We werken vraaggericht. De inzet daarbij is kennis, kunde en vaardigheden en daar waar nodig financiële ondersteuning. GESP bestaat uit gedreven vrijwilligers met uiteenlopende expertises.

www.gespennep.nl
info@gespennep.nl

Secretariaat
Steendalerstraat 59
6591 EC Gennepe

Bank NL87 RABO 0140 6352 97

KvK 41064465
RSIN 804327506
ANBI geregistreerd

Dankbaarheid

Het jaar 2017 was een jaar van verandering. Na twee jaar interim voorzitterschap gaf Wim le Clercq het stokje door aan Ernst de Vries. Wim le Clercq leidde GESP door roerige tijden waarin een nieuwe koers werd uitgezet. Voor zijn inzet zijn we hem erg dankbaar.

Ook dank aan Sandra Nellen. Zij was 2 jaar penningmeester van GESP, maar door andere werkzaamheden was dit niet meer te combineren. Begin 2018 nam Henry van Eldijk die taak van haar over.

We zijn ook dankbaar en blij met de nieuwe vrijwilligers, die ons bestuur versterken. Welkom Gilbert van der Mooren, Marga Huizinga en Lilian Schouteten.

Door de inzet van Midry van Rooy en Sandra Nellen gingen we de lucht in met een heuse nieuwsbrief. Een mooie manier om onze vrienden op de hoogte te houden.

En LBSNN maakte een doorstart. Daardoor werd op 2 scholen het "Drieluik Mondiaal Burgerschap" aangeboden. En natuurlijk stonden we op de kerstmarkt. Bij alle activiteiten werden we bijgestaan door vele vrijwilligers. Bedankt Joke Liebrand, Josina Leasa, Laura de Romero, Marijon van der Mooren, Diny Roersch, Steven Visscher, Wim Voet en alle anderen die zich in gezet hebben.

Maar 2017 is ook het jaar waarin duidelijk werd dat de gezondheid van Jo Opsteegh zienderogen achteruit ging. Als mede-oprichter, was hij al die jaren nauw betrokken bij GESP. Eind december gaf hij aan zich niet meer voor GESP en de mensen in San Pedro te kunnen inzetten. Kort daarop, op 4 januari 2018, overleed hij. GESP verliest een gedreven en betrokken bestuurslid. Wij, en de mensen in San Pedro, zijn Jo grote dank verschuldigd voor zijn inzet en: "Jo, weet dat jouw levenswerk zal worden voortgezet."

Ook was 2017 het jaar van verwachtingen. In San Pedro werden in november de gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Lang bleef onduidelijk wie de nieuwe burgemeester werd. Begin januari gaf Elian M. Gonzalez Miranda de 'ambtsring' over aan Ramon Gonzalez. Ramon Gonzalez zal de komende 4 jaar als burgemeester van San Pedro de Lóvago de lopende projecten voortzetten en ongetwijfeld zullen daar nieuwe bij komen. Maar op deze plek willen we Elian Gonzalez bedanken voor haar tomeloze inzet voor San Pedro.

Daarnaast zijn we onze vele donateurs heel dankbaar. Zonder hen kunnen we financieel geen projecten in San Pedro ondersteunen. Speciale dank gaat uit naar de Gebr. Van den Boschstichting, RaboShare4more, Raboclubkascampagne, Hofsteestichting, Kerk in Actie. En daarbij konden we rekenen op verschillende organisaties, die ons daarbij hielpen.

Zo konden we projecten afronden en nieuwe starten. Zo hebben steeds meer inwoners van San Pedro een eigen waterkraan, kunnen meer kinderen naar school, een school die volledig is toegerust. Kan de zuivelcoöperatie Chontalac de diensten aan haar leden steeds verder uitbreiden, werden zo'n 50 jongeren bijgeschoold in vakken als veterinaire basisvaardigheden, veevoeding en bemesting. En beschikt het rehabilitatiecentrum Johana Miranda over meer mogelijkheden voor creatieve activiteiten met jongeren met een beperking.

Kortom, we kijken dankbaar op 2017 terug.

Het bestuur

Samenwerking binnen stedenband blijft zich ontwikkelen

Werkbezoek Ernst en Yvonne: monitoring en nieuwe ambassadeurs

Ook dit jaar bezochten vertegenwoordigers van GESP de zusterstad. Van 24 januari tot 6 februari waren Ernst de Vries en Yvonne van Driel in San Pedro de Lóvago. Voor Ernst was dit een weerzien na bijna 20 jaar. Hij zag de positieve veranderingen in San Pedro, hij merkte op dat de samenwerking tussen Gennep en San Pedro vruchtbaar is. Hij nam zich voor om aan onderwijs nog meer aandacht te geven.

Dit bezoek kende twee bijzondere momenten: in het eerste weekend van dat bezoek bracht een groep van 16 mensen, allen betrokken bij de gemeente Gennep, een bezoek aan San Pedro. En in het laatste weekend bezochten 6 vrijwilligers van het Wereldpaviljoen in Steyl San Pedro de Lóvago. Al deze enthousiaste wereldburgers zijn onze nieuwe ambassadeurs.

Samen met partnerorganisaties werden nieuwe plannen besproken en andere projecten gemonitord. Belangrijk onderwerp was ook de invulling van de vernieuwde samenwerking tussen CDM, Quitulia, de gemeentes Gennep en San Pedro en GESP.

De gemeente **San Pedro de Lóvago** heeft een oppervlakte van 466 km². De gemeente maakt deel uit van de centraal gelegen provincie Chontales van Nicaragua. Van de westelijke tot de oostelijke gemeentegrens bedraagt de afstand wel 50 km; de gemeente ligt gemiddeld op 340 meter boven zeeniveau. In de gemeente wonen bijna 9.000 mensen. Iets minder dan de helft (45%) leeft in het bestuurlijke en administratieve centrum, het stadje San Pedro. De overige Sanpedreños wonen in de 17 *comarca's* (kleine dorpskernen) in het uitgestrekte buitengebied. Veruit de belangrijkste economische activiteiten zijn landbouw en veehouderij. Er zijn in totaal 850 boerderijen. De omvang is wisselend van groot tot heel klein. Ondanks de jaarlijkse regenval van gemiddeld meer dan 1.200 mm, is in een groot gedeelte van het buitengebied water schaars. El Niño, een natuurverschijnsel dat het klimaat beïnvloedt, was in 2015 overduidelijk merkbaar. Ook in de jaren erna werd extreme droogte met zeer natte periodes afgewisseld.

Samenwerking met lokale partners

Al in februari 2016 werd de samenwerking tussen de gemeentes San Pedro de Lóvago en Gennep, CDM, Quitulia en GESP uitgestippeld. Na een jaar concrete samenwerking werden de geleerde lessen gedeeld. De procedures voor uitbestedingen voor gemeentelijke overheden laat het niet toe om direct subsidie te geven aan een particuliere organisatie. Bovendien werd er voor een project - na meerdere vergaderingen tussen de drie lokale partnerorganisaties - gekozen dat veeleer een technisch karakter had en waarbij uitbesteding direct door de gemeente zelf kon worden opgepakt. Daarom was Quitulia niet direct bij het project betrokken.

Het betreft de aanleg van 2 waterputten voor de scholen in Zanzibar en Zapotal en de aanleg van een zwaartekrachtgedreven drinkwaterleiding voor een school in Bulun. De gemeente San Pedro en GESP betalen ieder de helft van deze investering. Dit was vastgelegd in de overeenkomst ondertekend door de vijf partners in februari 2016. In het verlengde hiervan bleek het noodzakelijk om ook de sanitaire voorziening op de school in Bulun te bouwen. Deze school kende geen latrine en wasbekken. GESP zegde toe dit te financieren. Ook deed GESP de toezegging om extra middelen ter beschikking te stellen voor voorlichting. Dat was uiteindelijk de rol van Quitulia.

CDM is het Comité Municipal de Desarrollo, een gemeentelijke commissie voor de ontwikkeling van San Pedro de Lóvago. In het kader van de burgerparticipatiewet, verzamelt CDM voorstellen die de inwoners formuleren. Alle burgers kunnen projecten aanleveren. Daarnaast zien de 11 mesas de concertación (een soort adviesorganen) toe op bepaalde thema's en stellen ontwikkelingsplannen op. Vertegenwoordigers van de verschillende geografische gebieden en zones hebben zitting in dit orgaan. Hiernaast zijn ook andere organisaties vertegenwoordigd zoals de politie en de ministeries van onderwijs en van gezondheid. Ook andere (belangenbehartigings)organisaties kunnen deel uitmaken van dit orgaan. Elk jaar beoordeelt het CDM projectvoorstellen, prioriteert deze en legt deze voorstellen voor aan de gemeenteraad. Indien er onvoldoende budget voorhanden is, worden alternatieven gezocht. Speerpunten zijn watervoorziening, educatie en productie.

Asociación Quitulia is een organisatie dat zich inzet voor duurzame sociale ontwikkeling in San Pedro de Lóvago. Quitulia werkt vooral in de comarca's in het buitengebied van San Pedro de Lóvago, maar betreft de gehele bevolking bij bepaalde activiteiten. Specifieke doelgroepen zijn kinderen, hun ouders en onderwijzers. Naast het informeren over mensen- en burgerrechten, heeft Quitulia een trackrecord opgebouwd rondom het thema 'alle kinderen naar school/stop kinderarbeid'. Naast de campagne, leermiddelen en schoolinrichting, faciliteert Quitulia ook trainingen en voorlichtingsbijeenkomsten over verschillende onderwerpen over o.a. gezondheid, gezonde voeding en huiselijk geweld. Quitulia werkt hierbij nauw samen met MINED (ministerie van onderwijs) en de gemeente.

Werkbezoek LBSNN

Ingrid Veldscholte en Yvonne van Driel als vertegenwoordigers van respectievelijk de gemeente Gennepe en GESP maakten deel uit van de delegatie LBSNN die tussen 9 en 15 juli 2017 Nicaragua bezochten. Deze bestuurlijke reis werd georganiseerd door het Landelijk Beraad Stedenbanden Nederland-Nicaragua (LBSNN). Belangrijkste reden was de start van het nieuwe programma "Campagne Global Goals 2030". Naast de vertegenwoordiging uit Gennepe namen ook vertegenwoordigers uit Helmond, Zoetermeer en Maastricht deel.

LBSNN (Landelijk Beraad Stedenbanden Nederland-Nicaragua) is een koepelorganisatie van stedenbanden tussen Nederland en Nicaragua. Momenteel werkt LBSNN binnen drie kerntaken: beheer rotatiefonds in Nicaragua, ondersteuning platform in Nederland en aansturing Campagne Ontwikkelingseducatie in het kader van de 'Global Goals'. Dit programma wordt medegefinancierd door Platforma-CEMR en Europese Unie onder auspiciën van de gemeentelijke VNGI campagne "Gemeente4GlobalGoals". In San Pedro de Lóvago worden o.a. leningen verstrekt aan Caja Rural en Chontalac.

Na een gezamenlijk programma in Jinotega en Managua ging elke stedenbandorganisatie naar de eigen zusterstad. Daar werden in korte tijd alle lopende projecten besproken. Ook werd met de betrokken organisaties, met projecten die direct op ondersteuning van LBSNN kunnen rekenen, overlegd over de te volgen koers.

Economische ontwikkeling krijgt impuls door krediet

Zuivelcoöperatie Chontalac krijgt een kredietafdeling

De gesprekken over de mogelijkheden tot kredietverlening aan de zuivelcoöperatie Chontalac werden al in 2016 gestart. Het bestuur van Chontalac gaf aan zelf een kredietafdeling te willen oprichten. Leden kunnen dan via de coöperatie geld lenen voor verbeteringen binnen het productiesysteem. Chontalac wil hiermee de kwaliteit van de melk verbeteren. Dit is nodig omdat de eisen voor hygiëne en kwaliteit van melken tot eindproduct, van voer tot export, steeds aangescherpt worden. Een groot afzetgebied voor kaas ligt buiten Nicaragua. LBSNN heeft met het voorstel en de uitvoering geholpen en bood een lening aan. Deze zal in 2018 verstrekt worden.

Nu al was er de mogelijkheid om met garantstelling door Chontalac bij Caja Rural kredieten aan te gaan voor verbeteringen in de veehouderij. Maar door de eenvoudige procedure en de afrekening via de melknota biedt een eigen kredietafdeling veel voordelen voor de melkveehouders.

Chontalac heeft meer dan 350 leden. Er wordt meer dan 32.000 liter melk per dag opgehaald en die hoeveelheid stijgt. De meeste melk wordt verwerkt tot verschillende soorten kaas in de eigen fabriek. Hoewel het *centro de acopio* (ophalen en opslagcentrum) ook toegankelijk is voor niet-leden is de capaciteit van de fabriek nog steeds groter dan het aanbod. Het ophalen van meer melk van goede kwaliteit heeft prioriteit. Daarnaast is diversificatie van hun producten en het vinden van nieuwe afnemers een grote uitdaging. In de analyse en toepassing wordt de gehele productieketen betrokken.

In 2017 werd geïnvesteerd in draagbare melkmachines. In oktober tijdens de jaarlijkse Feria de Queso (kaasbeurs) in Managua leidde dat al direct tot het winnen van 3 prijzen voor de beste kaas in 3 categorieën. Chontalac won de prijs voor de beste queso mejor, quesillo fundido de exportacion en quesillo nacional artesanal.

Daarnaast zijn er specifieke leningen zoals kredieten voor het oormerken (trazabilidad) van de runderen om de dieren officieel te registreren en om zo aan verschillende (export)verplichtingen te voldoen.

Oormerken bij runderen nu vereist

In totaal zijn er met het fonds 'trazabilidad' door zowel Chontalac als de gemeente San Pedro meer dan 38.000 oormerken uitgegeven. En de vraag groeit. Het oormerken als registratie van de runderen is door een nieuwe wet en gezondheidseisen (vooral voor de transport en export) in een sneltreinvaart gekomen.

Het roterend fonds voor deze oormerken wordt ter beschikking gesteld door LBSNN i.s.m. GESP.

Korte veeteeltcursussen voldoen aan vraag

In 2017 werden 3 specifieke cursussen aan jongeren aangeboden om hun vaardigheden en kennis over rundveehouderij te verbeteren. De coördinator van deze cursussen vertelde enthousiast over de onderwerpen zoals veevoeding in de droge tijd, gebruik en toepassing veterinaire middelen voor rundvee en toepassing natuurlijke bemestingsmethoden (o.a. compost). De cursussen zijn voor 70% praktijkgericht en werden

gegeven door Engel Almanza. ITA (instituut voor technisch agrarisch onderwijs) certificeerde de deelnemers na afloop.

De deelnemers waardeerden het cursusaanbod met hoge cijfers. Voor 2018 zijn er wederom plannen voor een uitgebreide cursus veeartsenij. Vooral de in 2016 opgerichte coöperatie COOPAVET heeft belang bij bijscholing van haar leden. Dit nieuwe initiatief wil diensten en voorlichting aan boeren verlenen. LBSNN begeleidt deze groep afgestudeerden van de cursus 'veterinaire vaardigheden' die in 2016 feestelijk werd afgerond waarbij Jo Opsteegh en Yvonne van Driel present waren.

<i>Cursus</i>	Veevoer (in de zomer/droge tijd)	Veterinaire basistoepassing van medicijnen	Biologische manieren van bemesting
<i>Periode/duur</i>	Tussen 7 juni en 2 augustus 2017 in totaal 60 lessen. Dat zijn 7 bijeenkomsten en 1 excursie.	Van 9 augustus tot en met 11 oktober 2017 werden 80 lessen verzorgd verdeeld over 8 bijeenkomsten en 2 excursies.	Tussen 18 oktober en 6 december werden in 8 bijeenkomsten 60 lessen gegeven.
<i>Inhoud</i>	Veevoedingsleer, conservering (kuilen), teelt voedergewassen en snijgras.	Gezondheid, ziektes en preventie ervan. Praktijklessen o.a. in deparasiteren, castreren en (bloed)monsters nemen.	Organische mest, biomassa, meststoffen, groenbemesters, bodemconservatie.
<i>Resultaten/ cursisten</i>	Van de 20 gestarte cursisten kregen 15 cursisten (5 vrouwen en 10 mannen) het certificaat.	Van de 18 gestarte cursisten kregen 15 cursisten het certificaat. Hierbij waren 4 vrouwelijke cursisten.	Van de 18 gestarte cursisten ontvingen 17 cursisten het certificaat. Onder de cursisten waren 5 vrouwen.

Groeimogelijkheden voor boerenmarkt door druppelirrigatie

De boerenmarkt is een markt waar goederen en producten van producent direct naar consument gaan. Een groep boeren uit El Juste komt elke twee weken en biedt hun groente en fruit aan. De attractieve markt wordt goed bezocht.

Eind 2017 werd duidelijk dat Gebr. Van den Boschstichting de aanvraag voor het aanleggen van twee druppelirrigatiesystemen in El Juste zou honoreren. Dit werd mede mogelijk door de tomeloze inzet van onze vrienden van Rotary. Met dit project wordt de diversiteit aan producten voor de markt vergroot en zal het aanbod ook in de droge tijd hoog zijn. De betrokken boeren zijn enthousiast.

Kredietfonds AMAS groeit

AMAS telt nu 24 vrouwen. AMAS beheert een kredietfonds. Wat ooit begon met een inleg door GESP van € 2500,00 is door goed beheer uitgegroeid tot een fonds van meer dan € 7000,00. Een commissie beheert zelf de fondsen. Het kredietcomité beslist over de aanvragen. Er zijn weinig problemen met de terugbetaling.

Naast het eigen kredietfonds is er ook een fonds beschikbaar bij Caja Rural. Met de fondsen wil AMAS bijdragen aan de ontwikkeling van hun leden en aan de gemeenschap. Ook zijn er plannen tot collectieve economische activiteiten. Daarom besloten de vrouwen van AMAS in 2017 om de organisatie een formeler karakter te geven.

Ontwerp- en naaiatelier DORCAS

DORCAS is een in 2016 opgerichte coöperatie. De 10 leden ontwerpen en maken kleding. Kleding op maat en confectie. Er is een ondernemingsplan gemaakt, maar de financiering is nog niet rond. GESP wil dit initiatief steunen met een lening.

Bedevaartsoord Señor de Esquipulas

Esquipulas is een zwarte christus, oorspronkelijk uit Guatemala en zijn verschijning werd in een put in Cunagua gezien. Het water wordt helende werking toegeschreven. Elk jaar in januari wordt Señor de Esquipulas geëerd. Vele pelgrims bezoeken dan het bedevaartsoord in Cunagua.

De plannen om elke maand een viering te houden, zijn door de beperkte toegang tot het gebied nabij de 'heilige bron' nog niet gerealiseerd. GESP zoekt samen met de gemeente naar oplossingen. Dit programma wordt ondersteund door LBSNN.

Basisvoorzieningen voor een beter leven

150 huizen aangesloten op 1 van de 4 zwaartekrachtgedreven drinkwatersystemen

In Los Borges werd de eerste van de vier zwaartekrachtgedreven waterleidingen op 19 oktober 2017 feestelijk in gebruik genomen. Zo'n 27 huizen en een school zijn aangesloten op het drinkwatersysteem. In Los Borges kunnen daar zeker 130 mensen gebruik van maken. Helaas kenden de andere drie projecten vertraging. Toch werden in 2017 de ruwe bouwwerken voltooid. In het eerste kwartaal van 2018 wordt in San Bartolo, La Pintada en La Vainilla de laatste hand gelegd aan de drinkwaterleidingen.

Alle handwerk werd door de bewoners zelf gedaan, zoals het graven van kilometerslange geulen om de leidingen vanaf de bron tot hun huizen te leggen. Maar ook het transport van de materialen werd met man en paard gedaan. Dor de slechte wegen, die door de lange regentijd nog onbegaanbaarder geworden waren, werden de vrachtwagens belet om tot de bron te komen. Op bepaalde plekken werden de spullen gelost en verder in zakken per paard verder vervoerd.

Alleen voor de bouw van de opvangtank (bij de bron) en de opslagtank (waardoor er ook meer druk is bij de huizen) werden vaklui ingezet. Marvin Calero, een onafhankelijke door GESP gefinancierde consultant, rapporteerde elke maand over de voortgang en gaf waar nodig advies. Uiteraard berichtten de projectleiders van de gemeente San Pedro, Miguel Antonio Arostegui en Carlos Orozco ons ook regelmatig.

In totaal zijn 150 huizen aangesloten in de 4 gemeenschappen. Elke aansluiting krijgt een watermeter. Bijna 800 inwoners hebben er voordeel van. Het dagelijks leven van vooral de vrouwen verandert door een kraan bij huis drastisch. De uren, die eerder met water halen gemoeid gingen, kunnen nu aan andere activiteiten besteed worden. De watermeters hebben een duidelijk toegevoegde waarde. Niet alleen voor onderhoud van de installatie in het geheel maar ook zal waterverspilling daardoor beperkt worden.

Dit project werd o.a. gefinancierd door de Gebroeders van den Boschstichting, Rabo Share4more en Hofsteestichting. Hiervoor hanteren wij een aantal criteria waaraan een aanvraag moet voldoen. Zo moet de bron in gemeenschappelijk eigendom zijn, moet een plaatselijk watercomité beheer en onderhoud van de waterleiding organiseren, moet regelmatig het debiet en de waterkwaliteit gemeten worden, moet er aandacht zijn voor natuureducatie waarbij efficiënt watergebruik centraal staat en moeten er plannen zijn voor behoud van het waterwingebied, bijvoorbeeld door herbebossing. Hieraan werd voldaan.

Uiteindelijk vonden er wel wijzigingen in de begroting plaats. Dit kwam doordat de gezamenlijke inkoop van veel materialen goedkoper uitviel. Maar ook werd in San Bartolo de aanleg anders uitgevoerd dan in het voorstel gepland was. Dit kwam doordat er met de eigenaar van de bron geen eensluitende oplossingen gevonden kon worden, waardoor een andere bron gevonden moest worden. Hierdoor ondervond de aanleg in San Bartolo meer vertraging dan de andere drinkwaterprojecten.

Drinkwater voor schoolkinderen

In het kader van de samenwerking met CDM, Quitulia, de gemeente San Pedro en GESP/Gennep werd in Zanzibar en Zapotal begonnen met de aanleg van 2 waterputten bij twee scholen. Ook werd gestart met de aanleg van een zwaartekrachtgedreven drinkwaterleiding voor een school in Bulun. Ook werd bij de school in Bulun een latrine gebouwd.

De projecten waren door de heftige regenperiode in Nicaragua in december nog niet voltooid. Ook was er vertraging doordat geschikte terreinen voor de aanleg van de waterputten gevonden moesten worden. De aanleg ervan moest buiten het schoolplein plaatsvinden, zodat het beheer en onderhoud van de putten en waterleiding door de gemeenschap zelf opgepakt kan worden.

Niet alleen de schoolkinderen maar ook buurtbewoners kunnen dan van deze installaties gebruik maken en hebben de beschikking over schoon drinkwater. De mensen waren tot nu toe aangewezen op het drinken van oppervlaktewater of water uit wellen (ojo de agua) die vaak vervuild zijn door dieren en door afval. Vooral kwetsbare groepen, zoals kinderen en ouderen zijn extra gevoelig voor slecht drinkwater. Bovendien is er minder water in de zomer beschikbaar. Vrouwen (en kinderen) moeten ver lopen om water te halen en zijn dus veel tijd kwijt die niet besteed kan worden aan andere (economische) activiteiten. In maart 2018 zullen deze projecten opgeleverd worden.

Omdat er geen directe taak binnen dit project voor Quitulia was weggelegd, werd later besloten dat Quitulia op de scholen met de ouders en kinderen workshops en voorlichtingsmiddagen zou organiseren. Daarbij stonden

gebruik en onderhoud van de watervoorziening centraal, werd gewerkt aan het organiseren van een watercomité, de zogenaamde CAPS (comité de agua potable y saneamiento) en kwamen andere thema's zoals klimaatverandering en hygiëne aanbod. Thelma Beatriz González gaf de verschillende workshops. Telkens was de opkomst in Bulun 16 personen, in Zanzibar en Zapotal elk 25 personen. Deze bewustwordingscampagne werd naar tevredenheid uitgevoerd.

	Organisatie in de gemeenschap	Natuur- en milieueducatie	Waterbeheer (administratie)	Sanitatie en waterkwaliteit
<i>Datum</i>	3 en 4 mei 2017	18 mei 2017	25 mei 2017	1 juni 2017
<i>Inhoud</i>	Weten waarom georganiseerde gemeenschap (civil society) belangrijk is. En hoe dit op te zetten. Met aandacht voor obstakels en moeilijkheden. Directe doel: Formatie van CAPS. Dat zijn (buurt-) commissies voor drinkwater en sanitatie.	Over natuur en milieu en de klimaatveranderingen daarbij, lessen gebaseerd op bewustzijn, kennis en gedrag. Onderwerpen: functies en kringloop, klimaatverandering, opwarming van de aarde, broeikas effect, koolstofdioxide en fotosynthese.	Belang van een geïntegreerde aanpak bij watervoorziening, beheer en behoud. Inclusief welke sociale en economische middelen nodig zijn voor een goed en duurzaam waterwin gebiedbeheer. Belangrijk daarbij is dat water een recht is, maar dat onderhoud en beheer niet gratis is.	Belang van hygiëne en schoon (drink)water om ziektes te vermijden. Kwaliteit van water belangrijk.
<i>Resultaat</i>	In alle drie de comarca's is een comité CAPS opgericht.	Door de interactieve en participatieve bijeenkomsten, werd op aanvraag van de deelnemers ook organische landbouw besproken.	Deelnemers kennen het belang van goed watermanagement, natuurbeschoud (waterwingebied) en de relatie met gezondheid.	Deelnemers herkenden het belang van het goed schoonhouden van latrine en waterkranen/putten en van waterbronnen.

Sociale inclusie, omdat iedereen meetelt

Helden op het schoolplein

Al vier jaar ondersteunt GESP lokale initiatieven die schooluitval tegengaan en kinderarbeid bespreekbaar maken. Dit jaar met ondersteuning van Kerk in Actie voerde Asociación Quitulia het project 'alle kinderen naar school' uit op 4 rurale scholen (Jose Dolores Estrada, Miguel Merel, Ruben Dario en Cristo Rey) in Zanzibar, La Sardina en Bulun.

Werken is voor veel kinderen in Nicaragua deel van hun dagelijkse leven. In het buitengebied van San Pedro de Lóvago is dat niet anders. Kinderen werken om hun familie te helpen, die vaak niet genoeg heeft om in de eerste levensbehoeftes te voorzien. Soms ook omdat er veel werk is op de boerderij van hun ouders. Hierdoor verzuimen veel kinderen school. Of erger: soms gaan ze helemaal niet meer. Schooluitval is een groot probleem in Nicaragua. Ook tijdelijk verzuim beïnvloedt negatief de schoolprestaties. Extra motivatie en begeleiding is dan nodig. Want onderwijs is de basis voor meer kansen in de toekomst. In de voorbereiding werden 71 kinderen uit deze comarca's geteld die weinig of nooit naar school gingen. Uiteindelijk werd met 70 kinderen het speciale programma gestart.

Zo werden er in totaal 24 sportmiddagen na school op de verschillende scholen georganiseerd. Hierbij werden voetbal, honkbal, volleybal en andere sporten beoefend. Ook werden er wedstrijden en andere spellen, zoals de gallina ciega (blindemannetje) en macho parado (een soort trefbal) georganiseerd. Hieraan deden ook andere kinderen mee. Er waren telkens tussen de 20 en 30 kinderen bij deze sportactiviteiten aanwezig.

Cecia Arguello gaf aan de kinderen huiswerkbegeleiding. In totaal werden er 50 bezoeken aan elke school gebracht. De pedagoge en psychologe was 1 dag per week op elke school. Gemiddeld kon zij 3 scholen per week bezoeken. Naast de huiswerkbegeleiding werden er ook leesmiddagen georganiseerd en (2) gedichtwedstrijden. Tijdens haar aanwezigheid begeleidde ze ook de kinderen bij persoonlijke problemen en gaf ze aandacht aan specifiek onderwijs voor kinderen met een achterstand.

Als afsluitende activiteit werd in augustus een educatief festival georganiseerd. Dit festival vond op 4 augustus 2017 in Zanzibar plaats met als doel ontmoeting en uitwisseling tussen de verschillende comarca's. Er werden een soort olympiades gehouden waar kennis van rekenen, taal en aardrijkskunde werden getest. Ook waren er sportwedstrijden, zoals honkbal, volleybal en trefbal. De ouders en leerkrachten zorgden voor eten en drinken

en deden mee aan de verschillende competities. Ook hun kennis over het belang van educatie voor kinderen werd getest.

Door het programma gaan nu 70 kinderen dagelijks naar school. Van deze 70 kinderen zijn 48 kinderen helemaal gestopt met werken. Behalve in het geval van een gezin waar 3 kinderen niet naar school komen en blijven werken (fruitoogst), gaan ook alle andere 19 kinderen naar school, maar werken deze kinderen nog wel met enige regelmaat na schooltijd.

Indirect werden door het programma nog eens 90 kinderen ondersteund en meer dan 100 ouders namen deel aan de verschillende workshops. De eerste bijeenkomst in februari had als thema gezinssamenleving en -organisatie. Hierbij namen in totaal 60 ouders deel. Het tweede onderwerp dat in de daaropvolgende workshop behandeld werd, was 'leren in vrijheid'. Hiervoor werden 55 ouders bereikt. 'Gezinssamenleving' was het onderwerp van de derde workshop. Hieraan deden 60 ouders mee. Als vierde onderwerp kregen 54 ouders voorlichting over (seksueel) kindermisbruik. Ook waren er 54 ouders bij de voorlichtingsavond over huiselijk geweld en bij de laatste avond over kinderarbeid en de negatieve gevolgen voor de ontwikkeling van het kind en de kansen op de arbeidsmarkt.

De continuïteit wordt geborgd door de oprichting van de communale comités. Deze gaan er o.a. op toezien dat kinderen naar school blijven gaan nu het project op deze scholen beëindigd is. Ook de onderwijzers en de regio-verantwoordelijke voor onderwijs van het Ministerie van Onderwijs werden bijgepraat over de vorderingen en de aandachtsvelden die de leerkrachten zelf kunnen inzetten bij het herkennen van huiselijk geweld en kindermisbruik. Cecilia Arguello blijft daarvoor alsnog de vraagbaak.

Naast het herstellen van schoolbankjes werd op een school ook geopteerd om sanitaire voorzieningen, die in slechte staat verkeerden, op te knappen. Dit in overleg met GESP en de betrokken scholen. De kosten hiervan weken iets af, maar bleven uiteindelijk binnen het budget.

Licht voor basisschool in San Bartolo

In het buitengebied van San Pedro de Lóvago is elektriciteit niet altijd gemeengoed. Met o.a. de sponsorcheck van de Wecycle-actie kon de basisschool Enmanuel Mongalo in buurtgemeenschap San Bartolo aangesloten worden op het elektriciteitsnetwerk. De bedrading - en alles wat daarbij komt kijken - werd in het schoolgebouw aangelegd. Het ministerie van Onderwijs zorgde eind maart voor de aansluiting op het net. De school wordt ook gebruikt als gemeenschapshuis voor vergaderingen en andere bijeenkomsten.

In 2016 werd in deze school het programma 'alle kinderen naar school' uitgevoerd en werd bij de evaluatie al gevraagd om een bijdrage voor de elektrische bedrading. Ook werden leermiddelen gekocht. Op deze manier werd de kwaliteit van onderwijs verbeterd.

Extra ruimte voor dagbestedingscentrum voor jongeren met een beperking

Het rehabilitatie- en dagbestedingscentrum Johana Miranda voor kinderen en jongvolwassenen met een beperking is gelegen in het noordwestelijke deel van San Pedro de Lóvago in een oude kapel. Al in 2015 werd een extra aula gebouwd met financiering van GESP. Deze ruimte wordt gebruikt voor fysiotherapie en voor zang, dans en theater. In 2016 kwam daar financiering bij voor een hoge overkapping aan de andere zijde van het gebouw. Op 9 december 2016 werd de ruimte onder het afdak in gebruik genomen.

Deze ruimte doet dienst als recreatieve ruimte. Elke dag zijn er verschillende activiteiten zoals muziek, dans, theater en sport. Ook worden in deze ruimte sieraden gemaakt en manden gevlochten. Ook vinden er in deze ruimte bijeenkomsten plaats zoals de tweejaarlijkse bijeenkomsten voor senioren. Deze ouderen ontvangen ook wekelijks een maaltijd van het centrum thuisbezorgd.

Momenteel worden er 23 kinderen begeleid. Veertien jongens en 9 meisjes. Hun beperkingen zijn verschillend en hun mogelijkheden ook. Naast betrokken moeders telt het team ook professionele vakleerkrachten zoals een muziklerares, een fysiotherapeut en een pedagoog. Het team wordt begeleid door een coördinatrice. Alle medewerkers doen dat vrijwillig.

Ook zijn fysio-, psycho- en sociale gedragstherapie naast onderwijs, de belangrijkste onderdelen. Er zijn afwisselend groepsactiviteiten en individuele begeleiding. Het streven is om deze kinderen nog meer individueel te kunnen begeleiden. De ouders en andere familieleden worden waar mogelijk betrokken bij het programma. Ook nemen de kinderen deel aan sociale en culturele activiteiten in San Pedro de Lóvago. Het

programma is gebaseerd op geborgenheid en wil de zelfredzaamheid van deze mensen vergroten. Tijdens een workshop gefaciliteerd door Yvonne van Driel werden deze wensen verder in kaart gebracht.

Wereldburgerschap in het teken van de Global Goals

Vertellen, inleven en schilderen

In het kader van de Campagne Globaal Goals werden op twee scholen in Gennep en Afferden in 2017 een drieluik aangeboden. Op Mikado in Gennep werkten 6 leerlingen onder leiding van de Nicaraguaanse kunstschilder Tania Gutierrez aan de wandschilderingen in de leerlingenkantine. In 't Diekske in Afferden werd de wand in de aula verfraaid. Het thema voor beide muurschilderingen was 'school en vrije tijd'.

De inspiratie werd vergroot door verhalen over Nicaragua. De schrijver Gerard Sonnemans vertelde het verhaal van Sergio en Rosa, de twee hoofdpersonen uit zijn boek "Het lot van een geluksvogel". En Ernst de Vries vertelde over zijn reis naar Nicaragua begin 2017 en over het project 'alle kinderen naar school'. Beide keren konden de kinderen niet wachten om zelf aan de slag te gaan.

Op vrijdag 10 november 2017 werd door de burgemeester van Gennep, Peter de Koning, het kunstwerk onthuld bij Mikado en op 17 november 2017 volgde 't Diekske. Daarbij was de wethouder van Bergen, Lia Roefs aanwezig.

Een verslag van Ernst de Vries van de onthulling van de Muurschildering in de aula van 't Diekske.

Afgelopen vrijdag werd het kunstwerk onthuld dat o.l.v. Tania Gutierrez, de kunstenares uit Nicaragua, met de kinderen van groep 5 t/m 8 was gemaakt. Een week eerder was onder grote belangstelling een ander kunstwerk onthuld op VSO Mikado. Dit keer dus op BS 't Diekske.

Alle kinderen van groep 1 t/m 8 waren aanwezig. Daarnaast nog vele ouders en andere belangstellenden. Jammer genoeg waren de peuters niet aanwezig, want ook zij hebben meegedaan aan dit project door het bakken van heerlijke tortilla's. De kinderen van groep 1 t/m 4 hebben tekeningen gemaakt rondom de thema's: leren, naar school gaan en vrije tijd. Ook die waren allemaal opgehangen in de centrale hal.

De hal van de school waar het kunstwerk zou worden onthuld was afgeladen vol. De spanning was bij de kinderen duidelijk voelbaar, maar ook bij onze kunstenares en haar gastvrouw, Laura de Moreno, waar Tania 2 weken te gast was.

Vanuit de gemeente Gennep was Ingrid Veldscholte aanwezig en voor de gemeente Bergen was wethouder, mevrouw Lia Roefs, gevraagd om samen met de kinderen de onthulling te verrichten.

Vanuit Amsterdam was de directeur van het LBSNN aanwezig en ook de pers ontbrak niet.

De directeur, Rob van Ham, nam de honneurs waar en bedankte Tania en Laura voor hun geweldige inzet bij het tot stand komen van dit kunstwerk. Een oorverdovend applaus van de kinderen was het gevolg. Ook het GESP werd bedankt voor de geweldige samenwerking met de school.

Vervolgens sprak Tania de kinderen toe en bedankte hen voor hun enthousiasme en inzet.

Eindelijk werd dan overgegaan tot de onthulling, nadat eerst het tellen geoefend was door Laura: "Uno, dos, tres". Daarna klonk luidkeels opnieuw het "Uno, dos, tres". En onder luid gejuich, oorverdovend applaus en voetengestamp onthulde Lia Roefs samen met 3 kleuters het prachtige kunstwerk. Het werd een waar feest. De school is met recht trots op het kunstwerk, waaraan alle kinderen hebben meegewerkt.

Dit drieluik wordt afgesloten met de opbouw van het inleefatelier op beide scholen. Dit zal in maart 2018 plaats hebben. Dit programma wordt medegefinancierd door LBSNN, Platforma-CEMR en Europese Unie onder auspiciën van de gemeentelijke VNGi campagne "Gemeente4GlobalGoals".

Ook werden in december de eerste stappen gezet voor de organisatie van een publieksevenement. Samen met SumMertime organiseert GESP op 7 juli 2018 het Nicaragua Festival.

Witte kerstmarkt

Traditiegetrouw stonden ook dit jaar weer enthousiaste vrijwilligers op de kerstmarkt in Gennep. Door de hevige sneeuwval in het weekend van 9 en 10 december 2017 waren er wel minder bezoekers dan voorgaande jaren.

GESP in beweging

Samenwerking

Ook dit jaar vond er regelmatig overleg plaats met de Werkgroep Internationale Samenwerking van de gemeente Gennepe, Rotary, 't Wereldpaviljoen, het regio-overleg Mondiale en Fairtrade Platforms Noord-Limburg, Partin, met andere stedenbanden en met LBSNN. Deze samenwerkingsorganen helpen GESP om hun taken beter uit te voeren.

Maité Couvreur (Oikos Portugal) was in december op bezoek en vertelde over het project 'bevordering van een groene gemeente met participatie en inclusief openbaar bestuur in San Pedro de Lóvago. Ook spraken bestuursleden met Tessa Groenen van Nica Pura over een groepsreizen en met Geert Kroos van ResiRest over zijn initiatief om toeristen te laten genieten van lokaal eten. De rol van GESP is hierbij vooral van faciliterende aard.

Ook werden de contacten met donateurs warm gehouden. En de bijeenkomst met vrijwilligers begin januari werd goed bezocht.

Speciale fondsenwervingsacties

De afgelopen jaren zijn veel mensen en organisaties bij GESP en onze activiteiten betrokken. Zo zijn er veel trouwe 'Vrienden van GESP'. Naast deelname aan YouBeDo en DoelShop is er nu ook een mogelijkheid om via 123Inkt oude cartridges te doneren aan GESP.

In november en december stond bovendien de bonnenton van GESP bij de AH in Gennepe. De opbrengst van deze statiegeldactie wordt besteed aan het project 'alle kinderen naar school'.

In de najaarseditie van Schenken en Nalaten aan Goede Doelen stond een advertentie van GESP. Schenken en Nalaten wordt middels een oplage van 15.000 exemplaren verspreid door heel Nederland. Het magazine wordt aangeboden aan alle notariskantoren, hoofdziekenhuizen en woonzorgcentra als kosteloos leestafelexemplaar.

Nieuwsbrief

In 2017 verscheen de eerste editie van de vernieuwde nieuwsbrief. Er volgden er nog drie. Naast 2 reguliere nieuwsbrieven verscheen een aankondiging van een informatieavond over een reis naar Nicaragua. Dit werd georganiseerd door Nica Pura, een initiatief van Tessa Groenen. En een was de nieuwjaarsgroet van GESP. De reacties op deze nieuwsbrieven waren telkens goed.

Publicaties

In 2017 stond GESP een aantal keren in plaatselijke en regionale kranten, zoals 1GennepeViaGennepe, De Gelderlander en De Maasdriehoek/Kliknieuws. Ook Gennepe.News en Maasduinen Centraal publiceerden online meerdere berichten over GESP. Natuurlijk was er veel aandacht voor de bestuurswissel en de muurschilderingen op Mikado in Gennepe en 't Diekske in Afferden. GESP werd dit jaar zeker 28 keer in lokale media vermeld.

Het verhaal 'Heldin op het schoolplein' over het programma 'alle kinderen naar school' werd genomineerd voor de verhalenwedstrijd van Partin. Ook het verhaal 'Honkbalshirts en ondernemerschap' dong mee voor de Partinprijs 2017. Dit verhaal ging over een bijeenkomst met de coöperatie DORCAS. Beide verhalen werden opgetekend door Yvonne van Driel en werden gepubliceerd op de website kleinegoededoelen.nl.

Sociale media

Op Twitter waren eind december 139 volgers. Dat is iets meer dan vorig jaar. Facebook groeide van 120 naar 164 volgers. Bereik per bericht is 30 tot 200 lezers met uitschieters tot 800 belangstellenden. Ook worden regelmatig berichten gedeeld.

Website

In 2017 zijn er 19 artikelen gepubliceerd op de website. Deze artikelen kregen bij elkaar meer dan 7853 hits (aantal keren bekeken). Het meest bezochte nieuw geplaatste item was het projectoverzicht met bijna 850 bezoeken. Daarnaast waren er verschillende korte items in de actualiteitenrubriek op de homepage. Het aantal bezoekers is daarom veel hoger. In meerdere gevallen werden nieuwe artikelen op andere sites of door andere journalisten op sociale media vermeld.